

Ympäristövahinkojen toissijaisten vastuujärjestelmien kehittämisen lainsäädäntöhanke (TOVA-lainsäädäntöhanke) Dnro VN/11745/2019

OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 14/2021

Aika: 12.10.2021 klo 13.00-15.30

Paikka: Teams-yhteys

Paikalla:

Leena Ylä-Mononen, ympäristöministeriö, puheenjohtaja

Oili Rahnasto, ympäristöministeriö

Merja Huhtala, ympäristöministeriö/öljysuojarahasto

Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö

Tuula Manelius, työ- ja elinkeinoministeriö

Helena Kontkanen, konkurssiasiamiehen toimisto

Jari Salila, oikeusministeriö

Satu Lyytikäinen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto

(edustaa aluehallintovirastoja sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia)

Kimmo Peltonen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Pia Vilenius, Kemianteollisuus ry

Fredrik Blomfelt, Metsäteollisuus ry

Marko Nurmikolu, Suomen Kuntaliitto

Pekka Suomela, Kaivosteollisuus ry

Amanda Aalto, Finanssiala ry

Mika Kättö, sisäministeriö

Matti Sjögren, Ympäristövakuutuskeskus

Matti Kattainen, Suomen luonnonsuojeluliitto

Minna Ojanperä, MTK

Jouko Tuomainen, Suomen ympäristökeskus

Sini Pietilä, ympäristöministeriö

Mari-Linda Harju-Oksanen, ympäristöministeriö

Elina Soininen, ympäristöministeriö

Kati Leskinen, ympäristöministeriö

Poissa:

Satu Räsänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Atro Andersson, valtiovarainministeriö

1 § Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Leena Ylä-Mononen avasi kokouksen. Muutettiin asialistan kohtaa 4. TOVA-maksua koskevien laskelmien esittely siirtyi seuraavaan kokoukseen ja sen tilalle tuli ARVITOVA-hankkeen esittely.

2 § Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirjaa täsmennettiin pienellä lisäyksellä ja tämän jälkeen pöytäkirja hyväksyttiin. Se julkaistaan valtioneuvoston säädösvalmistelun ja kehittämishankkeiden sivustolla (<https://valtioneuvosto.fi/hankkeet>; TOVA-lainsäädäntöhanke, YM033:00/2019).

3 § Luonnos ympäristövahinkorahastoa koskevaksi laiksi

Mari-Linda Harju-Oksanen (YM) esitteli luonnosta ympäristövahinkorahastoa koskevaksi laiksi.

Keskusteltiin maksuvelvollisesta laitoksesta ja siihen teknisesti ja toiminnallisesti liittyvistä toiminnoista. Jokainen itsellisesti luvanvarainen laitos maksaisi ympäristövahinkomaksua.

Keskusteltiin toiminta-sanasta, joka esiintyy HE-luonnoksessa useassa kohdassa tekstiä. Tähän ohjausryhmän jäsenet kaipasivat selkeyttä. Hyödynnetään ympäristönsuojelulain perustelutekstejä tässä asiassa HE:n pykäläperusteluissa.

Todettiin, että HE-luonnokseen voisi lisätä selkeyttäviä esimerkkejä, jotka avaisivat perustelutekstejä lukijalle.

Keskusteltiin tapauskohtaisesta korvauskatosta. Lakiluonnoksen korvausmäärää ei ole vielä määriteltä eikä poliittista linjausta asiassa ole. Osa ohjausryhmän jäsenistä kannattaisi korvauskaton poistamista kokonaan, sillä järjestelmä olisi tuolloin helpommin hyväksyttävä. Osa jäsenistä puolestaan haluaisi korvauskaton olevan mahdollisimman pieni rahastosta maksettavien korvausten rajaukseksi.

Keskusteltiin rahastoon kerättävistä varoista ja rahaston pääoman kertymisestä rahaston alkuvaiheessa. Todettiin, että alkuvaiheessa rahastoon kertyy jo kohtalainen pääoma kertamaksujen kautta. Jos rahaston aloittaessa kuitenkin tapahtuisi useampi suuri vahinko, olisi rahastolla mahdollisuus lainata varoja valtiolta, jos sen omat varat eivät vielä riittäisi korvausten maksamiseen. Keskusteltiin siitä, onko keräyskatto tarpeellinen rahaston aloittaessa toimintansa.

Keskusteltiin vanhojen vahinkotapausten korvaamisesta. Ympäristövahinkorahastosta ei luonnoksen mukaan makseta korvauksia, jos vahinko tai ympäristön pilaantuminen on tapahtunut ennen lain voimaantuloa.

4 § ARVITOVA-hankkeessa valmisteltu alustava luonnos HE:n vaikutusten arviointijaksoksi

Jouko Tuomainen esitteli Suomen ympäristökeskuksessa tehtävää TOVA-hankkeen vaikutusten arviointia (ARVITOVA-hanke).

Keskusteltiin aiheuttajan vastuun periaatteesta TOVA:n yhteydessä. ARVITOVA:n luonnoksessa todetaan, että kyse ei ole perinteisestä pilaantumisen välittömän aiheuttajan vastuusta vaan laajasta, pilaantumisvaaran aiheuttajien kollektiivisesta taloudellisesta vastuusta vahinkotilanteisiin varautumisessa.

5 § Tietoja öljysuojarahaston korvauskäytännöstä

Ohjausryhmälle ilmoitettiin tiedoksi, että työtilaan on liitetty tilastotietoa öljysuojarahaston korvauskäytännöistä vuosien 2011-2020 väliseltä ajalta. Lisäksi työtilasta löytyy esimerkkejä öljysuojarahaston myöntämistä enakkokorvauksista.

Keskusteltiin ympäristövahinkorahastosta ja siitä, onko rahaston tarkoitus antaa ennakkohyväksymisiä samalla tavalla kuin nykyisen öljysuojarahaston. Todettiin, että maksuviive tulee olemaan lyhyempi kuin nykyään.

Keskusteltiin varojen siirtämisestä valtiolta ympäristövahinkorahastoon eli lainausoikeudesta. To-
dettiin, että viimekädessä eduskunta päättää talousarviomenettelyssä siitä, millaisia summia ympä-
ristövahinkorahastoon on mahdollista siirtää.

6 § Muut asiat

Ohjausryhmän jäseniltä pyydettiin kommentteja ja kirjallisia lausumia koko jaetusta aineistosta
29.10.2021 mennessä sähköpostitse Kati Leskiselle. Kommentteja pyydettiin toimittamaan myös jo
aikaisemmin, sillä se auttaisi sihteeristön työtä.

Ohjausryhmän viimeinen kokous järjestetään perjantaina 5.11.2021 klo 9-11 hybridikokouksena.
Pankkisali on varattu kokouspaikaksi, jos ohjausryhmän jäsenet haluavat tulla ympäristöministeriön
tiloihin kokoustamaan.

Viimeisessä kokouksessa käsitellään yhteistä muistiota, joka laaditaan ohjausryhmän työskente-
lystä. Muistioon on mahdollista jokaisen ohjausryhmän jäsenen liittää erillisiä lausumia.

7 § Seuraava ohjausryhmän kokous on perjantaina 5.11.2021 klo 9.00-11.00

8 § Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 15.23